

АНТОЩУК Світлана / Svitlana ANTOSHCHUK
КОНДРАТОВА Людмила / Lyudmila KONDRATOVA

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТРЕНДИ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

[Modern digital trends in the professional development of scientific and pedagogical workers]

Ключові слова: цифрові технології, цифрові тренди, професійний розвиток науково-педагогічних працівників, сервіси Google.

Сутність проблеми. У період активної цифровізації та в умовах реформування закладів освіти, визначаються основні умови діджиталізації освітньої галузі в цілому. Низка технологій, які змінять світ до 2030 року, безперечно вплинуть і на освіту: будуть застосовуватися «нано-, біо-, інфо- и когнітивна система навчання, мобільні додатки для навчання, онлайн-освіта, технології для розпізнавання емоцій, візуалізація, наприклад космосу, мозку або давніх цивілізацій, за допомогою VR і AR» [1].

Стан дослідження. Аналіз праць вітчизняних науковців показав, що вирішенням проблем інформатизації та діджиталізації освіти; розвитку освітньо-наукового цифрового середовища; створення, впровадження та використання цифрових хмаро орієнтованих платформ і цифрових інструментів систем відкритої освіти і науки у національній системі освіти в останні роки приділена значна увага у дослідженнях В. Бикова [2], Л. Карташової, С. Літвінової, Н. Морзе, О. Спіріна та багатьох інших. Питанню освітніх технотрендів, їхнього впливу на формування освітньої політики у галузі цифровізації закладів освіти присвячені роботи В. Вембер, Л. Гриневич, Н. Морзе, Т. Сорочан, В. Тимчиної, М. Чепелюк.

«Стрімке поширення цифрових технологій робить цифрові навички (компетентності) громадян ключовими серед інших навичок» [1]. Незважаючи на достатню кількість праць з підвищення цифрової компетентності у здобувачів освіти, вважаємо за необхідне зосередити увагу на дослідженні розвитку цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють в установах та закладах освіти різних рівнів, та першочергово потребують вдосконалення цифрових компетентностей.

Методологія дослідження. Само поняття «освітні тренди» розуміється як основні тенденції, які вказують на траєкторію руху освіти. Кожен науковий та науково-педагогічний працівник прагне знати найновіші тенденції в світі реформування освіти та її цифровізації, використати цифрові освітні тренди. У період швидкого розвитку цифрових технологій важливим трендом

освіти стає цифровізація, онлайн-навчання, технології дистанційного навчання. З переходом на дистанційне та змішане навчання значно збільшилась роль мобільних технологій, кожен заклад освіти розбудовує свій цифровий контент та створює розвинене цифрове середовище.

Цифрові тренди (тенденції) – це напрями розвитку цифрових технологій [1]. І звісно, що в основі цифрових трансформацій звісно лежать цифрові тренди (рис. 1).

Джерело: Цифрова адженда України

Рис. 1

Ключові цифрові тренди (станом на 2019 рік) [1]

Автори монографії [3, с. 10–11] зазначають, що “Експерти виділяють чотири базових технології, в результаті впровадження яких очікуються революційні зміни (рис. 2): 1. Інтернет речей (Internet of Things або IoT).

2. Різновидом IoT є промисловий Інтернет речей (Industrial Internet of Things або IIoT).

3. Цифрові екосистеми.

4. Аналітика великих даних (Data Driven Decision), або просто Великі дані (Big data).

Рис. 2 Ключові цифрові тренди (станом на 2021 рік) [3, с. 10]

Важливим трендом в освіті стає здатність педагогів до навчання протягом життя, безперервне навчання, або Lifelong Learning. Ми усвідомлюємо, що зараз цифрова грамотність та практичні знання з використання цифрових інструментів край необхідні для організації ефективного та продуктивного навчання. Педагоги повинні володіти навичками організації навчання з використанням цифрових технологій. «Вимоги до вчителів та викладачів постійно оновлюються й потребують нових, більш складних наборів компетентностей. Обізнаність освітян у сучасних освітніх трендах сприятиме підвищенню їх мотивації та розумінню необхідності свого професійного розвитку» [4, с. 205].

Важливого значення в період цифровізації набуває візуалізація навчання. Візуалізація інформації дозволяє краще сприймати навчальну інформацію. Під час дистанційного та змішаного навчання педагоги за допомогою цифрових інструментів візуалізують теорію, процес, історичну подію, інструкцію тощо. Вона є основною при створенні презентацій. Важливим аспектом в цифрових тендах являється гейміфікація в навчанні як освіта у розважальному форматі, у формі гри. Таке навчання дозволяє краще зрозуміти навчальні тести, складні теми, орієнтуватися у темі. Наукові парки, веб-квести, анімовані навчальні ролики, буктрейлери, емодзі-історії – це могутні засоби для формування компетентностей [5].

Результати дослідження. Освітня практика науково-педагогічних працівників кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій зосереджена на проведенні навчання для наукових та науково-педагогічних працівників установ НАПН України. Так, у жовтні – листопаді 2023 року було проведено цикл практичних занять для підвищення рівня цифрової компетентності науково-педагогічних працівників установ НАПН України на теми: «Офісні

застосунки: текстовий процесор MS Word», «Офісні застосунки: табличний процесор MS Excel», «Офісні застосунки: редактор презентацій MS PowerPoint», «Сервіси Google для організації спільної взаємодії», «Сервіси Google: Forms». Продовж навчання слухачі ознайомились із можливостями основних офісних застосунків та хмарних сервісів Google. Основна увага зосереджувалася на формуванні вмій та навичок практичного застосування інструментів для автоматизації процесу створення наукових робіт, підготовки навчально-методичних матеріалів, обробки даних науково-дослідницької діяльності, візуалізації результатів досліджень та організації спільної діяльності в цифровому освітньо-науковому просторі.

Висновки. Сьогодні серед ключових завдань цифрової трансформації освіти все більше уваги акцентується на можливостях впровадження цифрових технологій та цифрової інфраструктури; на шляхах розробки цифрового освітнього контенту, інтерактивних завдань і електронних освітніх ресурсів; розвитку цифрової компетентності педагогічних та науково-педагогічних працівників, з урахуванням освітніх тенденцій та сучасні цифрових трендів.

Проведення таких практичних занять позитивно впливає на якість організації дистанційного і змішаного навчання та наукової роботи; сприяє впровадженню сучасних цифрових трендів у професійну практику науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. *Економічна стратегія України 2030.* Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/index.html> (дата звернення: 15.10.2023).
2. Биков В. Ю. Про наукову і науково-організаційну діяльність Інституту цифровізації освіти НАПН України за 2018-2022 рр. та перспективи його розвитку. *Вісник Національної академії педагогічних наук України.* 2022. Т. 4. № 1. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4143>
3. Чепелюк М. І. *Інструментарій стратегічного управління в контексті сучасних концепцій та трендів світового економічного розвитку* : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 396 с. URL: <http://surl.li/otyfw> (дата звернення: 15.10.2023).
4. Струтинська О. В., Умрик М. А. Сучасні освітні тренди в умовах розвитку цифрового суспільства. *Інноваційна педагогіка.* 2020. Вип. 26. С. 201–205. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/26/42.pdf> (дата звернення: 15.10.2023).
5. Богосвятська А. М. 22 освітні тренди в 2022 році. URL: <https://bogosvyatska.com/2022/10/09/22> (дата звернення: 15.10.2023).